

Freska Jerneja iz Loke : Jezus sedeč na križu.

Il.Slov.1927, št.81, št.15.

Slika zunanjščine c.

Il.Slov.1929, 1.V, št.31, str.243,

24 prizorov in eden na zap.steni. 3 vrste, spodnji po tri prizore, deljene po stebrih, zgornja dva prizora v trikotnem vrhu enkrat prepok z napisnim trakom, dvakrat angela z napisnimi trakovi:

1.obujenje azarja, 2.vhod v Jeruzalem, 3.izgon kupcev iz tempelja, 4.adnja večerja, 5.Jezus umiva apostolom noge, 6.Oljaska gora, 7.Jezus pred vel.duhovnom, 8.Pilat si umiva roke, 9.Jezusa vedejo iz Pilatove hiše, Peter ga zataji, 10.Bičanje, 11.Odvezovanje, Bičani ~~predpada~~ od stebra, rablji ga vlečejo za lase, 12.kronanje s trnjem, 13.asramovanje kronanega z zavezanimi oč mi, 14.

Ecce homo, 15.Jezusa peljejo proč ga s krepelci tolčejo, 16.na zap.steni ostanek slike Simon pomaga nesti križ, 17. Jezusa slačijo, 18.Jezus sedi na križu in opazuje ko vrtajo luknje, 19.Križanje s tremi križi, 20.Snemanje s križa, 21.Polaganje v grob, 22.Jezus pred peklom, 23.Vstajenje, 24.Tomaž se dotika ran, 25.Pogled skozi okno, vidi se od smrti vstali in 2 ženi, ki ga molita.

ritličje stebrički vmes pa vratca.

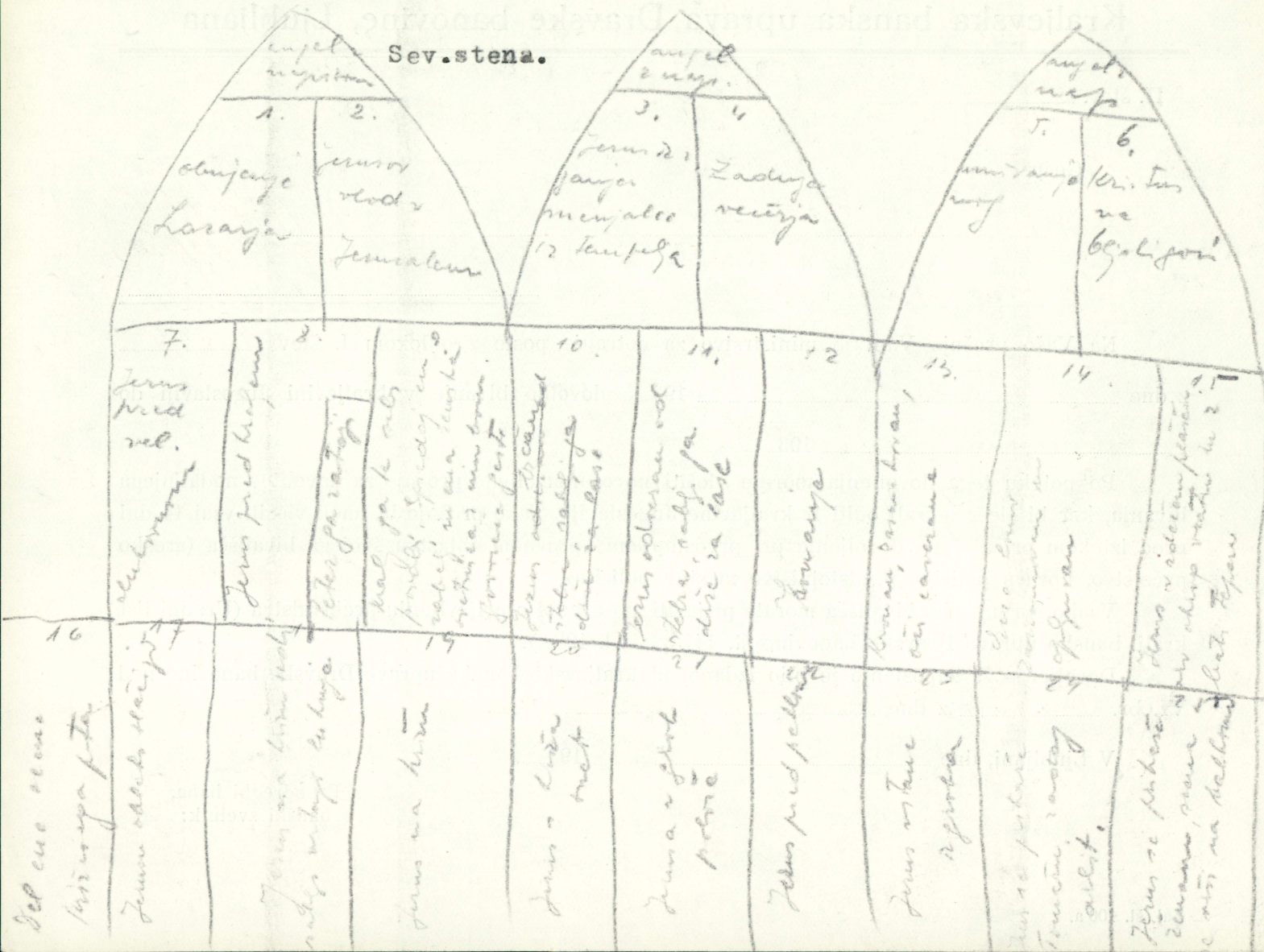
Na zap.steni je bila najmanj še ena vrsta. Na oboku nad slavolokom sodnik v madnosrli na mavrici sedeč, noge na zemeljski obli, dviga roke, lilija in

meč, ob straneh so en angel, v sredini kraljica. Na lev. ob strani en

angelj trobi, drugi moli. Na slavaloku je bila verjetno poslednja sodba. Stanki, ernejve slikarije tudi za oltarjem v pritličju. Zunaj na juž. steni Križanje in slika z več figurami. Na slavaloku Poslednja sodba, za oltarji sta ohranjena nebesa in pekel.

Stele, LIV, 10.4.1935, str.25-26.

Cela sev. stena poslikana(odkrito) Življenje Kristusa, 3 polja med s lopi. Vsa ko razdeljeno v vodorvnici v 3 dele. Spodnja dva po 3 scene, zgornja v lunetah po 2. Slikarija se nadaljuje na steni, kjer so gl.vrata, tam v zvezi s sev.steno, spodnja scena odkrita. Na stropu odkritih 5 polj(ko zic) pri slavaloku: 1. polkozica pri luneti sev. stene- moleč angel. 2. kozica pro slavaloku, trobeč angel, 3. tri kozice med rebri, katerih konzola je nad vrhom slavaloka. a) od sev. angel s stebrom, b) Kristus v rdečem plašču zeleno podšitim, sedeč na mavrici, celo po je oborbija mavrica, vidi se nago desno stran z rano, noge drži na zem.obli s križem, vidi se rane, roke dviguje z odprto dlanjo in kaže rane(kot zunan razdrta slika- križani) rdeč nimb, vmes zlato izpolnjen. c) angel s križem. Obleka teh dveh angeljev patronirana. Patroniran je tudi kristusov plašč pri kronanju in zasramovanju. Tudi sicer obleka večkrat patronirana. Vsa tri spodnja polja so čez in čez z zvezdicami patronirana. Vrezanega v zid ni nič, skicirano in potem slikano. Pod slikami(zokel) se vidi še tranovje i kapiteli, ter zgornji deli(loki) niš še neke galerije,

Če so to bile figure ali ne ni mogoče dognati, ker je vrh prebeljen in je od vlage razpadlo, da ni nič gotovega mogoče določiti. Krofi, kakor jih imajo angelji v Bohinju, ponive se tudi pri rablju v rdeči obleki, ki vrta križ.

Slike še precej umazane od beleža. Ostanki ali sledovi slik pod beležem za oltajrem in deloma na steni glavnega vhoda. Na juž. steni nisem mogel kaj zaslediti. Na juž. steni zunaj zelo slab ohranjen pri(nad vrati) sedeč Kristus, ki kaže rane, v rdečem, zeleno pošitem plašču, brčkone istočasen. Postav poleg njega ni mogoče določiti. Na levo od tega Kristus na križu in osebe pod njim, tri se še deloma poznajo. Na juž. steni prezbiterija najvišji vrh slike sv. Risti tofa, obris Jezusove glave še cel, Ristofova samo gornja polovica.

Ubrisi so vrezni v omet. Kompozicija spominja dostikrat na ital. slikarije 14 in 15. stol. (Giotto), vhod v Jeruzalem, obujenje Lazarja.)

Stele, LXXXVIII, 29.9.1910, str. 6671.

Juž. ystran oltarja slika sv. Lenarda, Lajer ali njegova delavnica, blizu onim v cerkvi na Zaspu.

Ostanki fresk na juž. steni cerkve zunaj.

Križanje, pod tem ostanek neke druge slike, poleg na levo tretja z arhitekturo, bogato, a primitivno. Frontalno sedeča figura, nerazločna, mogoče sv. Peter. Ista roka kot v cerkvi.

Ob zakristiji na desno na prezbiteriju ostanek slike sv. Ristofa, konture vrezane v zid, slabo vidno obe glavi.

Ohranitev zunaj povsod mizerna.

Prezbiterij prvotno gotski, močno prezidan in preobokan.

Na zadnjih stranicah na dveh mestih ostanki. Na levi ostanek angelske peroti glave, rdeče, zelena in rumena barva.

Na desni ostanek okvirnega pasu(linearno in geometrično) ter ostanek lila zelene in rumeno rdeče barve. Način slikanja barvno koloristično, dočim oni vse reducira na grafičen shema, ki ga vleče preko osnovnih tonov. Način slikanja odgovarja popolnoma sv. Ožbaltu. Ista shema gubanja in način, kako modelira obraze in nage dele telesa. Bogato patronirana obleka, zvezde na ozadju s katerimi markira rastlinstvo.

Scena kako Jezus gleda, kako mu vrtajo kuknjo v križ je zelo sorodna oni pri sv. Andreju pri škofji Loki. Jezus sedi popolnoma enako, rabelj kleči, rane so enako grafično zrisane, križ enako ornamentiran. Karakteristične so grafične gube obleke v obliki kaveljnov. Modelacija obrazov po stalnim shemi, z močnimi temnordečimi konturami s svetlo rdečim karnatom, temnejšo in belkastimi lučmi pod očmi.

Vseeno ni mogoče, da je slikarija za oltarjem delo istega slikarja.

Barve: rdeča, zelena, rumena, pogosto skupaj lila in bela.

Interesnaten v stoji Jezus pred Anom, dalje angel, ki trobi na trobento na svodu, ki je v kompoziciji popolnoma ~~seeeene~~ enaka onim pri sv. Ožbaltu. Tudi kviri posameznih polj sorodni. Lila - rumeno - zelen pas pretrgan večkrat s tremi temnordečimi krogi(rožami), motiv močno soroden onemu pri sv. Ožbaltu. Verjetno, če ne isti slikar kot sv. Ožbalt - prezbiterij, ista delavnica, enako sv. Jurij na Vrbi. Event. spodnja ~~xxxx~~ vrsta s pojočimi angeli pri sv. Jenzu v Bohinju. Križev pot zelo interesanten, layerjevskni. Zelo dekorativen in primitivno ekspresiven.

Stele, XVI, 14.1.1923, str. 9-11.

Die Filialkirche St. Peter bei Vigaun hat zwei gleich hohe Schiffe. Die Pfeiler sind bis zum Capital 3m hoch. Die Schlusssteine tragen Rosetten, Schilder und Figuralen, die Capitalen haben gotisches Blattwerk, alles schön gearbeitet, leider übertüncht. Der Chor ist entrippt und hat einen guten marmornen Altar der Barockzeit.

An der nördlichen Chorwand scheinen durch die vor 20 Jahren aufgetragene Tünche

noch die alten Wandmalereien durch. Ein blossgelegter Reil zeigt recht farbenkräftige Malerei gotischen Styls.

An der Südwand aussen ist statt eines Gesimsschlusses unterhalb des Daches ein Fries, Vielbogen mit Lilienauslauf gemalt und noch gut erhalten. Die "asseren Mauerecken sind aus guten Quadern. Zwischen Thurm und Westfront ist die Vorhalle. Die Schallfenster haben Teilungssäule mit Kämpfer und Rundbogen(Fig.3.)

Slika: Fig.3.tloris cerkve.

MDZK: št.13,1.1887, str. XCVI: Über Bau - Denkmale in Krain von J.Franke.

Die Kirche St.Peter bei Vigaun ist eine kleiner spät- gotisches zweischifiges Kirchlein.. Im Sommer 1891 wurde einige Restaurirungen vorgenommen, wobei man alte Wandmalereien entdeckte. Dieselben wurden blosgelegt und gesäubert. Es lässt sich constatiren dass die ganze Kirche in dieser Weise ausgestattet war. Man erkennt 24 Felder, meist Darstellungen aus der Leidensgeschichte Christi enthaltend. Am Triumphbogen erkennt amn Jeste einer Darstellung von Himmel und Hölle.

MDZK: št.18.1.1892, str.187: Notizen von Corr. ~~Rehe~~ Benesch.

Die Kirche St.Peter ob Begunje. Die Gemälde fand ich 1881, entfernte vorsichtig einen kleinen Teil der Tünche an der Kreuzigungssceze und berichtete darüber an mehrere Stellen. Es geschah damals nichts. Die Angelegenheit geriet in Vergessenheit, bis die Bilder nach mehr als einem Dezennium sozusagen neu entdeckt und blossgelegt wurden.

MDZK: št.III.F.5,1.1906, str.151- Doe Wandmalereien der alten Pfarr Kirche in Trad(Veldes) von Josef Mantuani.

Konserv. Vurnik berichtet, dass ein aus dem 16.Jahrh. stammender Altaraufsatz mit gotischen Figuren, welcher in einem Nebenraume aufbewahrt wurde und nicht mehr in praktischer Verwendung stand, dem Diözesen - Museum in Laibach übergeben wurde.

MDZK: št.III.F.7.1.190., str.418:Tätigkeitsberichte.

Zaradi razgleda je bilo včasih, ob času turških vpadov ta kresišče. Po - da - vi sodeč je cerkev zidana v drugi pol. 15. stol. Pri cerkvi opazamo pet delov: prezbiterij, lopo, ladjo, zvonik in dvonadstropno kapelico, ki je na zahodni strani prizidana zvoniku.

Prezbiterij je bil prvotno gotski, a so mu pozneje rebra na oboku posekali, tako, da ima sedaj nekako banjast svod s sedmerimi trikotnimi kozicami. Tudi okna so bila prvotno gotska, a so jih pozneje le nadomestili s štirioglatimi, katera pa so pred nekaj leti spremenili v prava gotska z lepo barvanim steklom. Prezbiterij in ladjo krasi nov šamotniptlak. V prezbiteriju je veliki oltar sv. Petra. Ves je iz kamna, deloma rdečkastega, deloma iz črnega marmorja. V oltarju je slika sv. Petra in na straneh sta sv. Andrej in sv. Matija. Ob straneh pri oltarnih stebrih sta še dva svetnika s strelo v roki. Ta oltar je baročno delo. Na obeh straneh sta prezbiteriju prizidani zakristiji: ena na severni, druga na južni strani. Ona na severni ima iz ladje gotski vhod in je tedaj prvotna, a se je pozneje opustila, ker je bila premokra. Sedaj služi za shrambo opeke in druge šare. Druga zakristija je bila prizidana cerkvi skoro gotovo v 17.stol. V njej stoji omara za cerkveno obleko. Iz prejšnjega stoletja je tu lesen relikviarij v podobi monštrance., ki ima spodaj potrdilno pismo.

Izpod šilastega, spodaj po robih posnetega slavoloka stopimo v ladjo, katero po dva, po sredi stoječa, lepo izdelana stebra ločita v dva dela. Stebra sta spodaj v podstavu okrogla, a se potem pretvorita v zelo konstruktivnem potu v osmokatne prizme ter nosita v kapitelih lepe gotске liste. Iz teh dveh stebrov izhajajo po osem reber, ki tvorijo s sklepniki lepe, iz rombov obstoječe

četvero in osmo - glave zvezde, katere ob stenah upadajo na polstebre. Sklepniki so dvojne vrste, večji in manjši. Večji imajo reliefe: sv. Peter, Marija z Jezusom, sv. Rok, sv. Andrej, sv. Pavel, sv. Katarina, sv. Jernej in enega, ki nosi zidarsko znamenje. Relievi so bili pred kratkim polihromirani z zidarskim znamenjem vred, zato po pravici dvomimo o pristnosti edanje zidarske znamke. Na straneh slavaloka sta v ladji dva oltarja, novejši še Vurnikovo delo z gotskimi oblikami, in sicer na listovi strani sv. Lenart (slika Leyerjeva), na evangelijski strani pa "Marija pomagaj" od Bradaške. Ladja ima na južni strani dve gotski okni iz novejšee dobe, prav tako kot prezbiterij, le nekoliko večji, pač pa sta dvojna postala na južni in na zahodni strani ostala še stara s šilastim lokom in močno vglobljenim žlebom ter krepko profilirano palico. Na obeh straneh portala na zahodni strani sta bili v 17. stol. izbiti dve okni, da je ljudstvo moglo videti tudi iz lope v cerkev ob kakem b. olj. obiskanem cerkvenem shodu. V ladji še posebej zbuja našo pozornost slika. Vsa notranja severna stena ladje je poslikana. Stena je razdeljena po dveh polstebrih v tri dele in vsaki izmed teh treh delov je po navpičnih in vodoravnih razpredelih razdeljen na 8 delov, tako, da šteje stena 24. slik. Da nam bo bolj jasno, si jih razdelimo tako: (razpored slik, glej str. 61., IMK X.) Slike predstavljajo življenje, srpljenje, smrt in poveljanje Jezusa Kristusa. Slikarjevega podpisa ni mogoče nikjer najti. Mogoče ga bodo našli kasneje. Gotovo je le, da so slike delo iz 16. stol., verjetno v drugi polovici. Podpisi, nekateri, na freskah: 16 PETER PAVCH 53; BARTHOLOMEVS MERIASIZ 1612; VALENTINVS TROPER 1634.

Tudi na zunanji ladjini steni se dajo proti jugu videti sledovi slik, kakor tudi pod strešino ornamentalni okrasiki iz gotske dobe. Cerkevno ladjo veže z zvonikom pokrita lopa, ki je za dve stopnici višja od ladjinega tlaka in ima dvoje vrat. Proti severu in proti zahodu, ona proti severu so zadelani z deskami. Proti jugu je lopa odprta.

Zvonik je močno zidan, kajti debelost zida znaša v pritličju nad drugimi metri.

Gotski vhod s šilastim lokom vodi v notranjost zvonika, v kateri pridev treh nadstropjih po lesenih stopnicah do zvonov, ki so iz novejšee dobe. Zvonikove line so skopčeste; okrogel, kamenit steber jih deli na dva dela. Ena lina, in sicer na severni strani je preprosta,, zgoraj polkrožna odprtina, brez stebra po sredi. Oblika teh lin je očividno romanska,, vendar ne kaže stavi ti zaradi tega zvonika v romansko dobo, ker zidava in posebno vhod kažeta na istočasno zidavo s cerkvijo. Taka okna so tudi v gotskem času pri nas radi delali (glej sv. Peter pri Dvoru pri Polhovem gradu). Dvonadstropna kapelica je zvoniku prizidana na zahodni strani te podružnice. Prvo nadstropje, oziroma pritličje, je skoraj popolnoma v zemlji, le vrata so prosta. Mala lina na zahodni strani, ki naj bi razsvetljevala to podzemeljsko klet (čemu služi danes) je popolnoma zadelana in zaraščena. Drugo nadstropje, prav podobno spodnjemu, pa ima baročni oltar iz 17. stol. in poleg sličnih vrat, kakršna so v spodnjem delu, še široko okno. Obe shrambi sta obokani s križnim svodom. Nekateri vidijo v njej romansko kapelo, a vsa njena zidava kaže na 17 stol., dobo proti reformaciji na Slovenskem. Takrat so postavili to stavbo zraven zvonika, da bi se mogli ljudje ob velikih shodih zbrati tudi tam. Oltar je posvečen sv. Petru (baročni), poleg njega sta Rok in Boštjan. Ob taki priliki se je odprlo široko okno in ljudstvo je moglo iz ravnice na zahodni strani cerkve gledati na ravnost na oltar. Skozi to okno je duhovnik lahko pridigal stotinam ljudi, kar pa v cerkvi ni bilo mogoče. Cerkev je v zelo dobrem stanju.

M. Sitar: Dve stari cerkvi sv. Petra na Kranjskem, IMK X., 1900., s tr. 59.

SV. Peter nad Begunjami - p.c.

Krestenica, sv. Miklavž - Na sev. in južni steni ostanki fresk. Na sev. deloma razločna freska Kristus sedi na tleh ležečem križu. Rabelj pred njim vrta luknjo. Kristus naslanja lice na desno dlan, ki jo naslanja na desno koleno. En rabelj ga grabi za lase(?), še par drugih okrog. Tema ikonografično ista kot pri Sv. Petru nad Begunjami in pri sv. Andreju nad Škofjo Loko.

Stele, I.A.23.7.1924, str. 38'

Zgod. opisi prof Richterja, kjer opisuje zgodovino gradov Kamen in grad v Begunjah (Katzenstein). Omenja c. sv. Petra, kto gotsko cerkev iz 13. stol., s tremi oltarji novejšega datuma. Slikarija na levi strani ladje "altdeutsch", desna stran, slopi in obok prezbiterja so po-beljeni.

Za cerkvijo majhna kapela nad skalno duplino.

Laibacher Zeitung 1820, št. 2,
Illyrisches
~~xxxxx~~ Blatt No. 34, str. 139-140